

Remissvar – Konkurrenskraftsutredningen

Utgångspunkt för utredningen

Utredningen konstaterar att den svenska jordbruks- och trädgårdsnäringen står inför stora utmaningar. Samtidigt har Sverige goda förutsättningar att utveckla en konkurrenskraftig och hållbar produktion av livsmedel. Utredningen lägger fram konkreta förslag till åtgärder för att stärka utvecklingen av svensk jordbruks- och trädgårdsnäring.

Det som delges i detta dokument är Oatlys synpunkter på hur utredningen kan utvecklas för att, på ett mer tydligt sätt, visa på vilka åtgärder som behöver vidtas för att den svenska jordbruks- och trädgårdsnäringen ska kunna skapa hållbar tillväxt också i framtiden.

Förslag – 2.2 Vision 2030, sid. 42

”Att regeringen till riksdagen lägger ett förslag till en vision för 2030 om en hållbar, attraktiv och innovativ jordbruks- och trädgårdsnäring. För att nå denna vision föreslår utredningen en strategi för tillväxt och värdeskapande. Strategin delas in i etappmål och åtgärder för att uppnå dessa.”

Kommentar

Det scenario som målas upp behöver kompletteras med ett ökat fokus på hållbar livsmedelsproduktion, dels ur ett klimatperspektiv och dels ur ett folkhälsoperspektiv. Visionen behöver bytas mot en mer konkret framskrivning om hur långt vi vill ha nått i arbetet med att skapa en hållbar jordbruks- och trädgårdsnäring fram till år 2050. Först med ett sådant tydligt målscenario baserat på vad samhället behöver göra utifrån miljö-, folkhälso- och nationalekonomiskt perspektiv efterföljt av en tidslinje, där det tydligt definieras vilka åtgärder som behöver vidtas, kan en vision göra skillnad för såväl branschen som att förändra människors beteendemönster.

Vi menar också att utredningen i allt för liten utsträckning ser till primärproduktionens koppling till förädlingsindustrin. För att skapa hållbara förutsättningar för svensk jordbruks- och trädgårdsnäring att utvecklas behöver samarbetet mellan primärproduktion och förädling öka. Detta är särskilt viktigt om man ser till utvecklingen av vegetabiliska produkter, något som utredningen förbisett att ta upp.

Även de folkhälsomässiga behoven måste tas i beaktan så att de livsmedel som produceras också är gynnsamma för folkhälsan. En ökad andel vegetabilier i kosten är önskvärt för att främja folkhälsan. Viktigt är att också ta hänsyn till födoämnesallergier och intoleranser. Här utgör havre en viktig gröda eftersom den inte innehåller gluten. Det behöver skapas konkurrensmässiga förutsättningar för att kunna leverera ren havre, utan inblandning av gluteninnehållande spannmål, till konsumenterna. Dels är det en fråga om folkhälsa och dels om tillgänglighet för de personer som är allergiska eller intoleranta mot gluten.

I den framskrivning av Vision 2030 som utredningen gör, betonas också samhällsstyrningens målorientering. I detta sammanhang menar vi att styrningssystemen och samhällsmålen måste utformas så att de inte motverkar varandra.

Rud Pedersen
Public Affairs Company

www.rudpetersen.com
info@rudpetersen.com

Gothenburg
Kaserntorget 5
SE-411 18 Gothenburg
Sweden

Stockholm
Kungsgatan 42, 1tr
SE-111 35 Stockholm
Sweden

Copenhagen
Ved Stranden 16, 2. Sal
DK-1061 Copenhagen K
Denmark

Oslo
Kronprinsens gate 1
NO-0251 Oslo
Norway

Helsinki
Erottajankatu 19 B, 6 krs.
FI-00130 Helsinki
Finland

Förslag – 5.3 Export av livsmedel och jordbruksvaror, s. 108

”Att Livsmedelsverket och Jordbruksverket, genom en omfördelning inom befintliga resurser, får ökade medel för att arbeta med landsgodkännanden och för att göra det möjligt för företag att bli godkända för export.”

Kommentar

Detta avsnitt behöver kompletteras gällande den potential som finns i exporten av vegetabiliska livsmedel. Vi menar att utredningen allt för ensidigt fokuserar på export av animaliska livsmedel och de exportutmaningar den möter, t.ex. som att det kan ta lång tid för animaliska livsmedel att bli godkända, snarare än att se till att säkerställa de förutsättningar som den vegetabiliska exporten behöver.

Vi som producent av en 100 procentig vegetabilisk produkt exporterar t.ex. hälften av vår försäljning till såväl Europa som till Asien. Den utvecklingspotential som finns i de marknaderna, men också i nya, kommer bara att växa i takt med de klimatomställningar som vi behöver vidta. Detta gäller även för andra producenter av vegetabiliska livsmedel och mot den bakgrunden vore det därför önskvärt om utredningen såg och utvecklade skrivningar kring detta.

Förslag – 5.5 Medvetna konsumenter, s. 118

”Utredningen föreslår att ett uppdrag ges till Livsmedelsverket och Jordbruksverket om att sammanställa och tillgängliggöra fakta om säkra livsmedel och svensk livsmedelsproduktion.”

Kommentar

Vi menar att ett sätt att åstadkomma detta är att ta fram en enhetlig klimatmärkning för livsmedel i Sverige idag. Det är viktigt för att ge konsumenterna god vägledning och hjälpa dem i att göra medvetna val. Tre av fyra konsumenter vill kunna välja mat med lägre klimatpåverkan och varannan kan tänka sig att betala mer för sådan mat. En möjlig väg att gå är att komplettera dagens nyckelhålmärkning med klimatbelastningskriterier. Regeringen behöver därför ge Livsmedelsverket i uppdrag att utreda hur sådana kriterier skulle kunna utformas.

Bedömning – 5.5 Medvetna konsumenter, Offentlig upphandling och konsumtion, s. 122

”Att kommuner, stat och landsting bör använda sig av Konkurrensverkets upphandlingsstöd i större utsträckning.”

Kommentar

Utredningen konstaterar att offentlig upphandling av livsmedel kan driva fram utveckling och förnyelse inom primärproduktion och livsmedelsindustri. Man betonar att upphandlingsverktyget har stora möjligheter i att bidra till högre kvalitet samtidigt som den kan ha en positiv påverkansroll när det kommer till företags innovationskraft vilket slutligen kan leda till hållbar tillväxt. Innovationsupphandlingar lyfts fram som ett bra verktyg och att det kan bidra till utveckling av nya livsmedel, tjänster och nya sätt att arbeta. Här är det också viktigt att lyfta fram behovet av konkurrensneutrala villkor för vegetabiliska och animaliska livsmedel. Det är också viktigt att utveckla metoder så att kommuner, stat och regioner ges reella möjligheter att ställa klimatkrav i upphandlingar, något som idag inte förekommer alls.

Förslag – 6.1.1 Offentligt finansierad behovsdriven forskning, s. 128

Utredningen föreslår att Formas instruktion ändras så att myndigheten i större utsträckning kan verka för att forskningen bidrar till ökad konkurrenskraft. Utredningen föreslår dessutom att Formas får i uppdrag att tydligare redovisa vilken andel som går till behovsdriven forskning samt vilka behov denna forskning svarar mot. Utredningen föreslår att SLU ges i uppdrag att

redovisa hur stor andel som går till behovsdriven forskning samt vilka behov som denna forskning svarar mot.

Kommentar

Utredningen konstaterar att behovsdriven forskning under senare år prioriterats ned till förmån för nyfikenhetsdriven forskning, d.v.s. forskning motiverad utifrån ett vetenskapligt perspektiv. Det är bra att man betonar att det behövs en förändring av Formas uppdrag så att myndigheten ska verka för att nyttiggörande av forskning för att nå hållbar tillväxt. Vi menar att det här är viktigt att lyfta fram behovet av att investera i forskning som bland annat handlar om att ta fram nya hållbara livsmedel. Att forska fram bättre produktionsprocesser räcker inte om vi ska klara av att nå målen om en klimatomställning.